

פרשת וארא

טמונה בפרשה

עלון שבועי לעידוד העיון והבקיאות בפרשת השבוע

לסדר את הפרשה

לפניכם רשימת נושאי הפרשה בסדר מעורב, עליכם לסדרם מחדש לפי סדר ההתרחשויות בפרשה. כשתצליחו, תקבלו מהאותיות חלק מפסוק מהפרשה.

- ב. מטה אהרן נהפך לתנין
- ל. התראת מכת צפרדע וקיומה
- ד. התראת מכת דם וקיומה
- ה. התראת מכת ברד וקיומה
- ו. הבטחת השי"ת לגאולת ישראל
- ז. תולדות ראובן, שמעון ולוי
- כ. השי"ת שולח את משה ואהרן לכרעה
- ב. מכת כינים
- פ. התראת מכת ערוב וקיומה
- ע. מכת שחין
- ר. התראת מכת דבר וקיומה
-
-

שאלה לשולחן השבת

"מלא הפניכם פיה הכבשן"

ידועה הסיבה מדוע משה לא עשה את שלושת המכות הראשונות, שכן הייתה לו טובת הנאה מן המים שהצילוהו, וכן מהעפר שבה טמן את המצרי. ויש לבאר אם כן, מדוע במכת שחין, לקח משה בחופניו מפיח הכבשן, הלא כשגדל בבית פרעה ניצול משה ממוות בזכות הגחלים והאפר כמסופר במדרש הידוע, ואם כן לכאורה חייב משה הכרת הטוב אף לאפר?

מטרת השאלה הינה לעודד דיון סביב שולחן השבת. ניתן לשלוח את תשובותיכם למערכת (בצרוף מקורות, אם ישנם) ובל"נ אכתוב מן התשובות בעוד כחודש.

פנינים

"ותהי הכנס באדם ובבהמה כל עפר הארץ היה כנים בכל ארץ מצרים: ויעשו כן החרטמים בלטיהם להוציא את הכנים ולא יכלו ותהי הכנס באדם ובבהמה" - 'ולא יכלו. שאין השד שולט על בריה פחותה מכשעורה' (רש"י)

בנוגע למכת כינים יש להקשות: א. כתוב בילקוט שהקב"ה הביא על מצרים 14 סוגי כינים, הקטנה שבהן גודלה כביצת התרנגולת והגדולה כביצת האווז. ויש ליישב עם דברי רש"י שלא יכלו להוציא את הכינים מפני שאין השד שולט על בריה הפחותה מכשעורה. ב. מדוע כתוב פעמיים "ותהי הכנס באדם ובבהמה". ג. מובא בראשונים (הרמב"ם ועוד) שהכינים כן היו בארץ גושן אך לא הציקו לבני ישראל (כמו שיעקב חשש שהכינים ירחשו תחת גופו - אך לא שיפגעו בגופו). וצריך ביאור במה שונה מכה זו משאר המכות שלא היו כלל בארץ גושן. ד. מדוע כתוב שהחרטומים עשו כן בלטיהם והרי מיד כתוב שלא הצליחו. ליישב את השאלה הראשונה יש לומר שבתחילה היו הכינים בגודל רגיל דהיינו פחות מכשעורה, אך הן גדלו וצמחו במהירות ל4 מינים של כינים גדולות במיוחד. עוד ניתן לומר שיש מחלוקת בין המדרשים, ולפי הילקוט צ"ל (ככתוב ב'דעת זקנים') שלא יכלו להוציא את הכינים כי לא עמדו על האדמה והעפר אלא על כינים. והגר"ח תירץ, שמעשה השדים הוא להביא ממקום אחר בעולם את הדבר ה'נברא', אך כאן לא היו בשום מקום בעולם כאלו כינים גדולות ובוודאי שלא יכלו להביאן, אך אפילו כשניסו ליצור כינים רגילות לא יכלו כי היו פחות מכשעורה. ג. הגר"א כתב שלא היו הכינים בגושן, ומה שרק בהן התורה לא כתבה כן כי בכל המכות היה צורך להדגיש שלמרות שהמכה הייתה יכולה לבוא ע"י שדים, על כל פנים אין ביד השדים לתחום את המכה לגבול מסוים. אך במכת כינים שלא יכלה להיווצר ע"י שדים, לא היה צורך בהוכחה זו. ד. י"ל שעשו כן דהיינו את כל ההכנות והכו את הארץ והשביעו שדים אך ללא תוצאות. (רבינו בחיי) עוד אפשר לומר, שהצליחו בביתם אך לא בפני משה או ש'כן' מלשון הכנה שעשו כל מיני הכנות להוצאת הכינים. (הכתב והקבלה) ובספר 'רנת יצחק' יישוב באופן נפלא ע"פ האוה"ח שכתב שהיו ב' מיני כינים: אותן שנוצרו מן העפר ('כל עפר הארץ היה כינים') והן היו גדולות כביצים, ואותן שנתהוו מזיעת האדם והבהמות ('ותהי הכנס באדם ובבהמה') והן היו בגודל רגיל ואותן לא הצליחו החרטומים לעשות. והם ניסו להוציא דווקא את הכינים הקטנות משום שהגדולות היו אף בארץ גושן בעפר (וכביכול אין ראיה מהן ל'אצבע אלקים') שם ורק הקטנות היו אצל המצרים והציקו להם. ונראה להוסיף ע"פ פירוש המלבי"ם בפסוק 'להוציא את הכינים' שאין הכוונה לעשות עוד כינים, אלא להוציא את הכינים מעצמם ואף זאת לא יכלו כי כאמור בגופם שלטו כינים קטנות. (ועי"ש שאפילו להוציאם בדרכי הטבע לא הצליחו)

תוספת רוחנית לשולחן השבת

ניתן להשיג ב"מקרא" הוצאה לאור, ובטלפון: 052-7665775

חדש! ניתן להזמין חוברות של חומש בודד מתוך הספר כמזכרת מאירועים

ישנו ביקוש רב בבתי כנסת ברחבי הארץ לקבל את העלון לקהילתם. זו ההזדמנות שלכם לזכות בהפצת תורה! השתתפו באמצעות העברה לבנק לאומי (10) סניף 905 חשבון 5055271 ע"ש 'בייז'.

חידון א' ת'

התשובה לכל שאלה **מתחילה** באות המופיעה בתחילת השורה

- א. דברי החרטומים לאחר מכת כינים
- ב. מתו במכת דבר
- ג. מבני לוי
- ד. מתו במכת דם, והבאישו את היאור ביתם
- ה. מי מהמצרים ניצל ממכת ברד?
- ו. לשון חמישית של גאולה לעתיד לבוא
- ז. ד' הבטיח לגאול את בני ב-
- ח. כך אספו המצרים את הצפרדעים המתים
- ט. עומק הכנים בקרקע היה ששה _____ (מדרש)
- י. שם נשאר הצפרדעים לאחר המכה
- כ. מעשר המכות
- ל. סבא רבא וסבא של משה
- מ. למתי ביקש פרעה שמכת צפרדע תיפסק
- נ. גיסו של אהרן
- ס. שם חפרו המצרים לחפש מים
- ע. מעשר המכות
- פ. לקתה במכת ברד
- צ. מבני שמעון
- ק. הסיבה שבג"ל לא הקשיבו למשה
- ר. פרעה אמר: "ואני ועמי ה _____"
- ש. מעשר המכות
- ת. מטה אהרן הפך ל _____

חידון א' ת' הפוך

התשובה לכל שאלה **מסתיימת** באות המופיעה בתחילת השורה

- א. אחד מבני אהרן
- ב. במכת ברד, השעורה הייתה-
- ג. אחיו של קורח
- ד. השי"ת המטיר על מצרים: " _____"
- ה. לא לקתה במכת ברד
- ו. מיהו פוטיאל? (1 מתוך 2 הפירושים ברש"י)
- ז. "שלח _____ את מקנך"
- ח. משה זרק ממנו לשמים, והתפזר בכל מצרים
- ט. " _____ משה את ידו על השמים"
- י. 4 לשונות של גאולה
- ך. גשם יורד בעוצמה = מטר _____
- ל. במכת ברד, הפשתה הייתה -
- ם. ניסו גם הם לעשות את המכות
- ן. אביו של חצרון
- ס. הירא את דבר ד' _____ את עבדיו ומקנהו לבתים
- ע. מעשר המכות
- ף. מיהו פוטיאל? (1 מתוך 2 הפירושים ברש"י)
- ץ. היאור _____ בצפרדעים
- ק. מהו "משארותיך"?
- ר. מעשר המכות
- ש. הייתה בתוך הברד
- ת. לא לקתה במכת ברד

כתרומו

דבא פרהא נדיא דעלייה מיליה מתרומא אונקיאוס שנסה לעדריין של לאנוו.

"מקוצר דוח" (ז,ט) = "ממעיק דוחא". המילה העברית 'מועקה' המתארת תחושת עול כבד, לחץ נפשי.

מן המדרש

אמר רב לר' חייא: "אני ראיתי ישמעאלי אחד, שנטל סיף וחתך את הגמל שלו לחתיכות, ואז הכה במכוש שלו וקם הגמל לתחייה!" שאל אותו ר' חייא: "האם לאחר שחתכו, היה שם דם ופרש?" אמר לו: "לא". - "מזה מוכח שאחיזת עינים היתה שם", השיב ר' חייא. זעירי הזדמן לעיר אלכסנדריה שבמצרים וקנה שם חמור. כשבא להשקותו מים, ניתר החמור (מכישופו) וחזר להיות לוח של גשר (שמלכתחילה היה לוח שכושף להיות חמור). מיד חזר הוא למוכר לתבוע את כספו, אמר לו המוכר: "אלמלא זעירי אתה (שאדם גדול אתה), לא היינו מחזירים לך את כספך. כלום יש קונה כאן דבר ואין בודקו על ידי מים?!". מעשה נוסף: ינאי נזדמן לפונדק אחד, וביקש מהם: "השקוני מים". הביאה לו אישה אחת מים בלול במעט קמח. ראה ינאי ששפתותיה נעו, וחשד במים הללו, לכן שפך מקצת מן המים לארץ ונעשו עקרבים! למרות זאת, עשה את עצמו כאילו ששתה מהמים, ולאחר מכן אמר להם: "אני שתיתי ממימיכם ואף אתם תשתו משלי", השקה את האישה והיא מהמים ומיד נעשתה חמור. רכב עליה ינאי עד שהגיעו לשוק, שם באה חברתה, והתירה אותה מן הכישוף. (ע"פ סנהדרין סז:)

מילה בפרשה

צא אמור אל העם,
את מאמר מלכם,
מכל חפץ לי יעושר,
ולא יומת כל הבקר.

המונח המבוקש הינו מילה
בת 3 אותיות המופיעה בפרשה.
אשר כל שורה בחידה
רומזת להקשר שונה שלה.
(יתכן כתיב חסר וחילופי אותיות
בעלי הגיה דומה)

התשובה תפרסם אי"ה בגליון הבא

ושפני טמוני חול

מאלו שלוש מכות התעשירו בני ישראל?

"ויאמר משה לפרעה התפאר עלי"

יש שאמרו בדרך צחות, שפרעה אמר למשה רבנו ע"ה, אני גדול ממך, שהרי שמי בגימטריא 355, ואתה שמך בגימטריא 345, ואם כן גדול אני ממך. השיבו משה רבנו, עד מתי אתה מתפאר עלי בשם שלך, כל ההפרש בינינו הוא רק 10, אם כן יביא עליך הקב"ה 10 מכות, ואז אנו נשתווה. ועל פי זה מובן הפסוק "מי ד' אשר אשמע בקולו" - כך אמר פרעה, וניבא ולא ידע מה ניבא, 'מל' ר"ת: מכות ג'. (פניני שבח)

"והוצאתי אתכם מתחת סבלת מצרים"

'אתכם' בגימטריא = 461, ואם נוציא את המילה 'אתכם' מהמילה 'סבלת' שהיא בגימטריא 492, ישאר לנו 31 כמנין 'א-ל', רמז למה שכתוב: "א-ל מוציאם ממצרים".

שעשועי דאורייתא

"לכן אמר לבני ישראל"

היכן עוד בתורה כתוב את המילה 'לכן'?
ולמי עוד בנ"ך אמר הקב"ה 'לכן אמר'?

מצאו נא בפרשה:

1. מקום שכתוב 'כל' והכוונה לרוב?
2. את האות ד' המופיעה 3 פעמים ברציפות. (לא באותה מילה)
3. שתי מילים עוקבות הסותרות זו את זו.
4. שלוש מילים רצופות, ששתיים מתוכן שמות של פרשות בתורה.
5. שניים משבעת המינים.
6. שש מילים רצופות בנות שלוש אותיות.

שמיאות מי יבין

לפניכם פסוק מן הפרשה שנפל בו שיבוש, התשכילו להבין מהו?

1. "ויאמר משה לפני ד' הן אני ערל שפתים ואיך ישמעני פרעה"
2. "ויאמר למחר ויאמר כדברך למען תדע כי אין כד' אלקינו בכל הארץ"

תשובות

ושפני טמוני חול - תשובה לגיליון קודם: מי עוד ילדו ששה בכרס אחד? - תשע נשים בבית עובד אדום הגתי, שנתברך מארון הברית. (ברכות סג.) **לסדר את הפרשה** - "ויכבד לב פרעה". **חידון א' ת'** - אצבע אלוקים היא, בהמות בקר, גרשון, דגה, הירא את דבר ד', והבאתי, זרוע נטויה, חמרים חמרים, טפחים, יאור, כינים, לוי, מחר, נחשון, סביבות היאור, ערוב, פשתה, צוחר, קוצר רוח, רשעים, שחין, תנין. **חידון א' ת' הפוך** - אביהוא, אביב, נפג, ברד כבד מאד, חיטה, יתרו, העז, פיה, ויט, והוצאתי והצלתי וגאלתי ולקחת, ניתר, גבעול, חרטומים, ראובן, הניס, צפרדע, יוסף, שרץ, הבצק, דבר, אש, כוסמת. **שעשועי דאורייתא** - בבראשית: "לכן כל הורג קין", בויצא: "לכן ישכב עמך הלילה", בקרח: "לכן אתה וכל עדתך", בחקת: "לכן לא תביאו", ובפינחס כתוב: "לכן אמר הנני נתן לך". ובנביא יחזקאל כתוב מספר פעמים שאומר לו הקב"ה "לכן אמור". 1. "כל המקנה וכל עשב האדמה", ואח"כ היו עוד. 2. "ויכבד דדתו". 3. "כעת מחר". 4. "וישלח פרעה ויקרא". 5. חיטה שעורה. 6. "כעת מחר ברד כבד מאד אשר". **מילה בפרשה שמות** - כן. "מעמד לא חשוב במיוחד" - מעמד = כן, "כך פתח ואמר האחד" - כך = כן, "המשיך וחשב חיוב" - המילה כן היא מילה על דרך החיוב, "אדם הגון ואמיתי" - דהיינו אדם כן (כנה). **שמונות בפרשה** - 1. "ובתנוריק" (ז,כח) 26. "ויחפרו" (ז,כד) 3. סמל משרד הרווחה - "כי היתה הרוחה" 4. "ותהלך אש" (ט,כג) 5. "שלח העז" (ט,יט) 6. "מקצר רוח" (ו,ט) 7. 'ונחשים ועקרבים בערבוביא' (רש"י ח,יז) 8. "ויחדלו הקולות" (ט,לג) 9. "להוציא את הכינים" (ח,יד) 10. 4 כוסות כנגד לשונות של גאולה (ו,יז) 11. כתב - "החרטומים" (ח,ג) 12. לב אבן - "אקשה את לב פרעה" (ג,יג) 13. "אצבע אלקים" (ח,טז) 14. אצבע של ספר תורה, "אצבע אלוקים" (שוב...) (ח,טז) 15. 'נס בתוך נס, האש והברד מעורבין' (רש"י ט,כד) 16. חמרים (ערימות) של חמורים: "חמרים חמרים" (ח,י) 17. הלב של פרעה הפך לכבד. (ז,יד) **שמונות בהפטר** - 1. "רגל בהמה לא תעבור בה" (כט,יא) 2. "ערים מחרבות" (כט,יב) 3. "ונתתי חכים בלחייך" (כט,ד) 4. "ולא תשב" (כט,יא) **שאלה לשלחן השבת מקץ** - שאלנו: מדוע שחלומותיו של יוסף עצמו, שחלם פעמיים שאחיו משתחווים לו, לא התגשמו אלא לאחר יותר מעשרים שנה לאחר מכן, הלא חלום שנכפל הוא סימן לכך שיגיע בקרוב? כמה מעיקרי התשובות שהתקבלו במערכת: 1. השינוי הוא האם החלומות היו באותו הלילה או לא. 2. בחלום יוסף השני נוספו פרטים שלא היו בחלום הראשון (השמש והירח), ולכן לא חשוב חלום שנכפל. 3. לא התקיים מיד בגלל העונש של 22 שנים ליעקב. (מהרש"א) 4. מיד אחרי זה ירד למצרים והרי החל קיום החלום.

ניתן להשיג את העלון:

במייל: ע"י שליחת מייל בקשה אל: temunabaparashah@gmail.com - מלמדים, תלמודי תורה ובתי ספר - נא ציינו זאת.
ב: 'לדעת', 'אידישער וינקל' (באידיש) ו'דרשו'.
בירושלים: בחנות 'פיצוחי בית ישראל' רח' בית ישראל 1, ובמערכת.

זהו חידון משעשע מתמונות הרומזות על פסוקים ומושגים מהפרשה ומפירוש רש"י.
(תוכלו למצוא תשובות במדור 'תשובות')

אדגיש, כי אין הכוונה להמחיש את הפסוקים כלל, אלא רק בדרך רמז וכפל לשון. (מומלץ לציין זאת לילדים)
temunabaparashah@gmail.com
אשמח לקבל רעיונות, חידוקים והערות: temunabaparashah@gmail.com
כמו"כ להצטרפות לרשימת התפוצה ולהקדשות ניתן לשלוח בקשה למייל הנ"ל.

טמונות בפרשה

מקרא רמת קושי: רגיל קשה

5

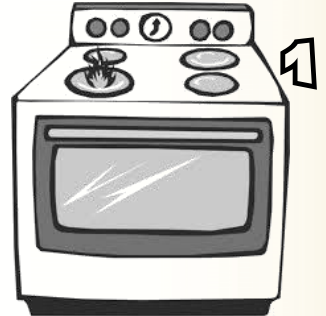
4

3

2

1

9

8

7

6

10

13

12

11

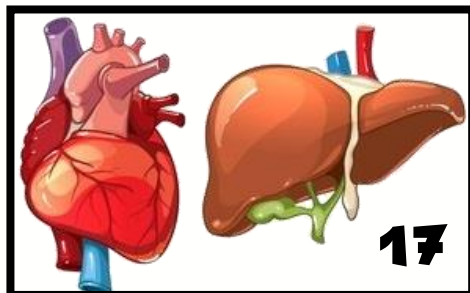
14

מחשבה טובה

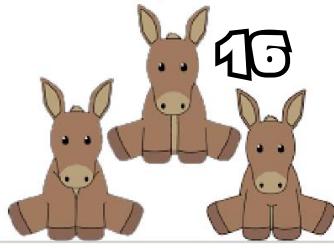
התשובה לטמונה זו
תתפרסם בע"ה בגיליון הבא

תשובה לגיליון הקודם
'כקוצים היו בעיניהם' (רש"י א,יב)
וגם הסנה היה שיח קוצני

17

16

15

הפטרת וארא "כה אמר" (יחזקאל כח' כה' - כט' טז')

טמונות בהפטרה

4

3

2

1